

Referat fra møte Tirsdag 16. juni 2020

Dato: 16.6.2020
Tid: Møtestart kl 17:00. Møteslutt kl. 20:00.
Sted: Zoom

Til stede: 11 representanter fra 7 bydeler. Mari Løyte Harboe (St. Hanshaugen), Chiara Tambuscio Kloster (Frogner), Axel von Zernichow Goller (Vestre Aker), Thea Schiøtz Rimmereid (Nordre Aker), Nicolay Bennet Rennemo (Bjerke), Nomi Moquist (Nordstrand), Sara Khalid og Jonas Køber (Søndre Nordstrand), saksgruppeleder Isak Andersson, leder Nza Kuamerad (Søndre Nordstrand) og nestleder Iben Kruse Valvatne (Nordre Aker).

Sekretariat: Emilie Sagen Geist

Valgkomiteen: Isak Andersson

Orienteringer: Karoline Steen Nylander fra Wergelandsenteret og Silje Therese Nyhus fra byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Meldt forfall: Sagene og Ullern

Ikke til stede: Gamle Oslo, Grünerløkka, Grorud, Stovner, Alna og Østensjø.

SAKER TIL BEHANDLING

Fast post: Åpning av møtet

Møtet ledes av leder Nza Kuamerad og refereres av sekretær Emilie Geist

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes - **Vedtak:** Godkjent

Referat godkjennes - **Vedtak:** Godkjent

Eventuelsaker meldes her - Sekretariatet har to

Fast post: Orienteringer

<i>Sakstype: Orientering</i>

Bakgrunn: Det er viktig at SUR holder seg og hverandre oppdatert på arbeidet med aktuelle saker. Orienteringene forberedes og gis kort og muntlig på møtet. Alle kan stille spørsmål til dem som orienterer, men SUR gjør ingen vedtak her. Alle

kan melde inn orienteringssaker – det oppfordres til det også!

Faste orienteringer:

- a) fra ledelsen: Hva har de arbeidet med siden sist

Nza har vært i møte med nettverket for ungdomsråd i fylkene, der det ble jobbet med nasjonale høringssaker samt diskutert nominasjon til regjeringens ungdomspanel for fritidskort. Nza og Iben har vært i UngOrgs styremøte, og arrangert arbeidskveld om aksjonisme. SUR har fått ny kontaktbyråd: Omar Samy Gamal, som er ny byråd for kultur, idrett og frivillighet.

- b) fra saksansvarlige: Nytt som har skjedd med sakene

Axel. Jobb til unge: Har hatt siste møte i saksgruppe før sommeren.

Isak. Psykt viktig: Leserinnlegg på trykk i Vårt Oslo. God respons fra både politikere og ungdommer. Saken skulle behandles i utvalg, men ble utsatt.

Mari. Ungdom inn på boligmarkedet: Har skrevet leserinnlegg som kom på trykk i Si;D. Saken har ikke kommet opp til utvalget. venter på kommentar fra byråden.

Sara. Gratis sanitærprodukter og prevensjon: Har blitt intervjuet av Utdanningsnytt, som ville ha en kommentar til byrådets svar til saken.

Amarti, saksansvarlig for saken Karakter SEX, var ikke tilstede på møtet.

- c) fra de lokale ungdomsrådene: Aktuelle, lokale saker

Frogner: Har hatt møte samtidig som SUR hadde arbeidskveld. Har hatt fysisk møte. Det var koselig å se folk. Snakket om ungdomshuset i Stensparken.

Nordre Aker: Hadde møte i den nye Bua i bydelen. Salto-koordinatoren fra bydelen var der. Planlegger ungdommens bydelsutvalgsmøte.

Bjerke: Har hatt fysisk møte. Behandlet en budsjettsak.

St.Hanshaugen: Har hatt første fysiske møte. Behandlet sak om sommerjobber. Snakket om hvordan man kan synliggjøre helsestasjoner for ungdom i bydelen. Foreslo at lederen for helsetjenestene for ungdom kunne arrangere en egen åpen dag for ungdomsskoleelever. Sliter med å rekruttere nye medlemmer til ungdomsrådet. Bydelen

Søndre Nordstrand: Hadde første møte etter koronakrisen. Behandlet søknader om midler.

Vestre Aker: Gikk gjennom årshjul, snakket om PR, planlegge kompetanseheving,

skulle behandle søknader, men var ikke vedtaksdyktige.

d) fra sekretariatet: Hva de har arbeidet med siden sist

Jobber med alternativ gjennomføring av ungdomshøringen. Årets høring ble avlyst pga. korona, men i løpet av sommeren arrangerer vi en høring med tema Ungdom om korona. Vi har minihøringer i UngOrgs lokaler 29. og 30. juni. Mer info finner dere på facebook-eventet: <https://www.facebook.com/events/2702729676679223/>

UngMed har hatt en praksisstudent fra Sammenliknende politikk ved Universitetet i Bergen, Maika, som har gjennomført spørreundersøkelser og intervjuer med mange av dere i SUR. Resultatet ble, i tillegg til en akademisk oppgave, en rapport om medvirkningsmuligheter i ungdomsrådene i Oslo. Her er en artikkel som oppsummerer rapporten: <https://www.ungorg.no/2020/06/11/rapport-om-medvirkning-i-lokale-ungdomsrad-i-oslo/>

Ellers har vi jobbet med artikler om ungdomsråd og medvirkning som snart blir tilgjengelige på UngMed.no

Fast post: Aktuelle saker

Sakstype: Diskusjon

Bakgrunn: Hva er ungdom i Oslo opptatt av for tiden? SUR diskuterer saker ungdom er opptatt av for tiden, og vurderer om saken skal tas videre.

Diskusjon:

- Black lives matter
 - SUR ønsker at Oslo skal ta tydeligere standpunkt i saken.
 - Sekretariatet skriver et forslag som leder og nestleder jobber videre med.
 - **Vedtak:** Enstemmig vedtatt at SUR ønsker å uttale seg om dette
- Sultkatastrofen i Jemen
 - SUR ønsker at Oslo skal ta standpunkt og bidra økonomisk.
 - Sekretariatet skriver et forslag som leder og nestleder jobber videre med.
 - **Vedtak:** Enstemmig vedtatt at SUR ønsker å sende en uttalelse til bystyret
- Flyktningisleiren i Moria
 - SUR er glade for at Oslo har vært tydelige i saken, og vil gi tilbakemelding om dette samt oppfordre til å fortsette å kjempe for at Oslo kan ta imot barn fra flyktingleiren i Moria.
 - Sekretariatet skriver et forslag som leder og nestleder jobber videre

- med.
- o **Vedtak:** Enstemmig vedtatt at SUR ønsker å uttale seg om dette

Fast post: Invitasjoner

Sakstype: Orientering og diskusjon

Bakgrunn: Sekretariatet orienterer om invitasjoner SUR har mottatt.

1. Invitasjon fra Wergelandssenteret: Ønsker innspill til nettside med interaktive elementer for læring i demokratisk kultur og menneskerettigheter. Karoline Steen Nylander fra Wergelansenteret orienterer.

Diskusjon: Innspill til spill som utvikles: Det viktigste er at det er gøy å spille. Spill er en god måte å få folk som ikke er så interessert i tematikken til å engasjere seg. Det må være noe man husker.

Konklusjon: Hvis noen er interessert i å sitte i et utvalg for å jobbe videre med denne opplæringen, ta kontakt med Karoline på k.nylander@theewc.org

2. Invitasjon fra bydel Grünerløkka: Ønsker innspill til sak om hvordan bydelen kan bidra til å forebygge frafall i videregående opplæring.

Diskusjon:

- Alle tilbud må være så lavterskel som mulig
- De som faller fra vgs. er typisk de som ikke bruker bydelstjenestene fra før
- Burde være et tilbud om leksehjelp for vgs-elever
- Bør etablere en mentorordning for de som står i fare for å falle fra
- Tidlig innsats: Lærere og tillitspersoner bør ha god kontakt med elevene, og ha lav terskel for å hjelpe eleven. Bør være oppmerksom på når eleven har lavere motivasjon eller høyere fravær.
- Bør jobbe for at flere kjenner til miljøterapeuter og andre bydelstilbud.
- I tilfeller der eleven allerede har falt fra, bør man få hjelp til å finne en annen vei gjennom vgs., f.eks. gjennom å ta yrkesfag dersom eleven har falt fra studieforberedende.
- Tilbud for de som har falt fra: F.eks. en gruppe der de kan bli kjent med andre i samme situasjon.
- Mange av de som faller fra, gjør det fordi det er mye press. Kanskje man kan få andre utfordringer fra bydelen. F.eks. småjobber eller noe annet å holde på med, som et friår, før man kommer tilbake på skolebenken.
- Bydelen bør ha tilbud som kan hjelpe ungdommen til å ta gode valg, f.eks. hjelp med å skrive jobbsøknader, og motiverer til å ta gode valg.

Sak 17/20 (Fra forrige møte) Alt. modeller for inntak til vgs

Sakstype: Høring

Bakgrunn: Høringssak fra byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap: Rapport om alternative modeller for inntak til vgs.

Saken ble orientert om på forrige møte. SUR diskuterer med utgangspunkt i saksfremlegget i vedlegg 1.

Diskusjon:

- Synd at det ikke finnes en perfekt løsning som tar hensyn til alle, men de to alternativene virker fornuftige.
- Karakterer er arvelig: Å ha foreldre som hjelper til gir bedre karakterer. Derfor gir karakterer og progresjon best mening.
- I modellen som tar hensyn til progresjon er *hele* ungdomsskoleløpet, fra 8. til 10. klasse, utslagsgivende for hvilken videregående skole man går på.
- Hele ungdomsskoleløpet bør ikke dreie seg om hvilken vgs. man vil gå på.
- Man kan jo tenke seg at det er de samme som "vinner" i progresjonsmodellen som de som "vinner" i dagens karakterbaserte opptak.
- Uansett hvilken modell man ender på, synes SUR at rettferdighet burde veie tyngst.
- Uansett hvilken modell man ender på, er det viktig å huske på hvilket stress og press elevene kjenner på. Mange elever opplever at det er stress å være elev allerede i 8. klasse. Dette øker jo også faren for frafall når man først kommer seg gjennom grunnskolen.

Vedtak:

Sekretariatet lager et forslag til høringssvar som behandles på august-møtet, 18.8.2020

Sak 18/20 (Fra forrige møte) Ny planstrategi for Oslo
--

Sakstype: Høring

Bakgrunn: Høringssak fra byrådsavdeling for finans: Ny planstrategi for Oslo.

Saken ble orientert om på forrige møte. SUR diskuterer med utgangspunkt i saksfremlegget i vedlegg 2.

Diskusjon:

- SUR er spesielt positive til at det planlegges å lage handlingsplan for voldsforebygging samt handlingsplan mot hatefulle ytringer.
- SUR mener det mangler noe om:
 - Psykisk helse
 - Skolehelsetjeneste
 - Bevare lokale bedrifter
 - Plan for å få unge inn på boligmarkedet

Vedtak:

Sekretariatet sender inn et svar til saken med utgangspunkt i innspillene over.

Sak 20/20 Med rett til å mestre

Sakstype: Høring

Bakgrunn: Nettverk for fylkesungdomsråd har jobbet sammen om felles høringssvar til saken Med rett til å mestre.

SUR har svart på denne direkte til Oslo kommune. Nå må SUR bestemme:

- 1) om SUR vil stille seg bak forslaget fra nettverk for fylkesungdomsråd (Se vedlegg 3)
- 2) om SUR vil avgi et eget svar i den nasjonale høringssaken

Diskusjon:

- SUR er skeptisk til at nettverket ikke støtter forslag 77
- SUR mener at dersom timetallet i fremmedspråk skal reduseres, må det bety at kravene til elevene senkes.
- SUR mener forslaget om å senke timetallet i fremmedspråk burde forstås som at man kun har fremmedspråk i 1. vgs., og at det tilbys som valgfag i 2. og 3. vgs.

Forslag:

SUR stiller seg bak høringssvaret, men ønsker å få med følgende presisering: SUR ønsker at forslaget om å senke timetallet i fremmedspråk (forslag 40) burde leses som at man kun har fremmedspråk som obligatorisk fag i 1. vgs., og at det tilbys som valgfag i 2. og 3. vgs. SUR sender inn eget svar i den nasjonale saken i tillegg.

Votering:

6 for, 3 mot. Vedtatt

Sak 21/20 Ny opplæringslov

Sakstype: Høring

Bakgrunn: Nettverk for fylkesungdomsråd har jobbet sammen om felles høringssvar til saken Ny opplæringslov.

SUR har svart på denne direkte til Oslo kommune. Nå må SUR bestemme:

1. om SUR vil stille seg bak forslaget fra nettverk for fylkesungdomsråd (Se vedlegg 4)
2. om SUR vil avgi et eget svar i den nasjonale høringssaken

Diskusjon:

- Ingen innspill

Forslag:

SUR stiller seg bak forslaget. SUR sender inn eget svar i den nasjonale saken i tillegg.

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Sak 22/20 Innkomne saker til SUR

Sakstype: Diskusjon

Bakgrunn: Sekretariatet ønsker en diskusjon om hvordan SUR skal behandle innkomne saker. I dag er det sekretariatet som tar en vurdering på om sakene som blir sendt inn til SUR er relevant for ungdom, og dermed om de skal behandles på møtet. Vil SUR gjøre dette selv? Hvordan kan det løses praktisk? Skal leder og nestleder vurdere, og evt. innstille på et svar?

Diskusjon:

SUR mener at sekretariatet har gode forutsetninger for å ta avgjørelsen på vegne av oss.

SUR foreslår at sekretariatet legger frem en sak med begrunnelse for hvorfor saken er aktuell for ungdom.

Rådet vil sette ned retningslinjer for hva som skal forstås som en relevant sak for SUR. Retningslinjene bør bestemmes snarest mulig.

Forslag:

SUR foreslår at rutinen er at sekretariatet kommer med et forslag til saksliste til leder og nestleder, som godkjenner denne før sakspapirene sendes ut.

SUR diskuterer retningslinjer for hva som skal forstås som en relevant sak for SUR på august-møtet.

Vedtak:

Enstemmig vedtatt

Sak 23/20 Sak fra Vestre Aker ungdomsråd*Sakstype: Diskusjon*

Bakgrunn: Sak fra Vestre Aker ungdomsråd om sykkelvei i Sørkedalen. Representanten orienterer.

Diskusjon:

SUR burde gi sin støtte til Vestre Aker ungdomsråd.

Forslag:

SUR gir sin støtte til Vestre Aker ungdomsråd.

SUR sender en oppfordring til samferdselsbyråden om å se nærmere på saken.

Vedtak:

Enstemmig vedtatt

Sak 24/20 Møteplan høst 2020*Sakstype: Diskusjon*

Bakgrunn: Sekretariatet foreslår følgende møteplan for SUR høsten 2020:

Tirsdag 18. august kl. 16:30 - 20:00

Tirsdag 8. september kl. 16:30 - 20:00

Tirsdag 6. oktober kl. 16:30 - 20:00

Tirsdag 3. november kl. 16:30 - 20:00

Tirsdag 1. desember kl. 16:30 - 20:00

Diskusjon:

Det er ok for SUR med møter som starter en halvtime tidligere. Noen av representantene trenger politisk fravær-brev for å kunne dra tidligere fra skolen.

Vedtak:

Enstemmig vedtatt

Sak 25/20 UBM 2020*Sakstype: Diskusjon*

Bakgrunn: Ungdommens bystyremøte 2020 finner sted 20. og 22. oktober. Sekretariatet vil høre om SUR har forslag til årets UBM. Vi vil gjerne ha innspill og

ideer både når det gjelder metode, program og andre detaljer.

Diskusjon:

- De voksne var opptatt av hvordan de skulle skrive ned sakene, og det drepte diskusjonen litt
- Fikk ikke jobbet gjennom alle forslagene
- Måtte i siste liten foreslå saker under endringsfasen
- Kunne man vurdert speed-dating i stedet for påvirkningstorg? Sette to random personer sammen og "tvinge dem" til å komme frem til forslag sammen
- Viktig at de voksne ikke tar styringen
- Kom opp mange gode forslag, men gruppene måtte inngå kompromisser, og da ble forslagene dårligere
- Sakene bør ikke bli skrevet slik de blir diskutert på bordet. Diskusjonen bør bare være til hjelp for debatten senere

Sak 26/20 Eventuelt

Sakstype: Eventuelt

Bakgrunn: Dersom man har noen saker man ønsker å ta opp kan disse meldes inn til møteleder ved starten av møtet eller til sekretær på mail i forkant

Eventueltsak 1: Høringssak fra byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap.

Bakgrunn: Foreslått endringer i barnevernloven: Legge til et krav om kompetansen til ansatte i barnevernet, regulere bruk av sakkyndige i barnevernsaker samt varsling til fornærmede eller etterlatte når barn under 15 år har begått alvorlige lovbrudd. Silje Therese Nyhus orienterer om saken.

Diskusjon: SUR er skeptisk til at advokatfirmaet har anbefalt at man ikke innfører regler om varsling til fornærmede eller etterlatte i saker der barn under 15 år har begått lovbrudd. SUR er opptatt av at man ikke skal oppgi adressen til barnet som har begått et lovbrudd, men at man bør informere fornærmede eller etterlatte om at barnet er i nærheten.

Forslag

SUR ber om en oppklaring av innholdet i det tredje forslaget. Hvis SUR har forstått punktet riktig, vil de gi innspill basert på diskusjonen gjengitt over.

Votering

Enstemmig vedtatt.

Eventueltsak 2: Felles høringsuttalelse til sak om Nasjonal transportplan

Diskusjon:

- Ingen innspill

Forslag

SUR stiller seg bak høringsforlaget

Votering

Enstemmig vedtatt.

Møtet heves 20:00

Vedlegg 1: Bakgrunn for sak 17/20

Rapport om alternative modeller for inntak til vgs.

Bakgrunn for saken:

Høringssak fra byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap: Rapport om alternative modeller for inntak til vgs.

Oslo kommune nedsatte i 2018 et utvalg som har sett på fem alternative inntaksmodeller for videregående skole i Oslo:

Modell 1: Karakterer

Modell 2: Loddtrekning

Modell 3: Kvotering av søkere med svake karakterer

Modell 4: Rangement etter ønskenummer

Modell 5: Loddtrekning kombinert med karakterinntak

Utvalget sier i sin konklusjon at "spørsmålet om hvilken inntaksmodell som er den beste, nødvendigvis utløser spørsmål om hvem som skal få vinne og hvem som må tape i fordelingen av skoleplasser. [...] Det er bare gjennom eksplisitte politiske prioriteringer en kan tilby løsninger eller svar på dilemmaet."

Utvalgets anbefaling er å enten videreføre dagens karakterbaserte inntak med noen justeringer, der "det legges inn mer sofistikerte måter å tilgodese utsatte elever på enn vi har kunnet gjøre med kvotemodellene.", eller å opprette en ordning der elevene kan vurderes ut fra innsats og progresjon fremfor karakterer. Utvalget foreslår dette under forutsetning av at man får til innplassering i karaktergrupper basert på flere typer elevresultater.

Rapporten kan finnes i sin helhet her:

<https://www.oslo.kommune.no/politikk/byradet/pressemeldinger/utvalg-anbefaler-endringer-i-inntaksmodell-til-videregaende-skole-i-oslo#gref>

Spørsmål til SUR:

- Hva synes SUR om det utvalget har kommet frem til?
- Er det noen hensyn utvalget ikke har tatt med i sin vurdering?
- Hva er viktig for SUR når det kommer til inntaksmodell for vgs.?

Vedlegg 2: Bakgrunn for sak 18/20

Planstrategi for Oslo

Bakgrunn for saken:

Høringssak fra byrådsavdeling for finans: Planstrategi for Oslo.

Planstrategien er et dokument som ser på Oslo kommunes eksisterende planer (strategier, temaplaner, handlingsplaner) og vurderer hvilke planer som skal opprettholdes/rulleres eller fases ut/erstattes av nye planer. Byrådsavdelingen skal også vurdere hvilke andre sentrale planbehov vi har i Oslo.

Byrådet har tre hovedprioriteringer de neste årene: Arbeid til alle, kampen mot klimaendringene og tiltak for sosial utjevning. I tillegg gjelder byrådets mål om å gjøre Oslo til en *grønnere, varmere, mer skapende by med plass til alle*, og forslagene til hvilke planer som skal foreslås, revideres (Å revidere en plan betyr å ta utgangspunkt i en plan, men kunne gjøre endringer både i målene og forslagene til tiltak i en plan) eller rulleres (Å rullere en plan betyr å ta utgangspunkt i en plan, videreføre målene for planen, men kunne endre hvordan man planlegger å oppnå disse målene):

Planer som foreslås under *En grønnere by*:

- Avfallsstrategi; hvordan ressurser i avfallet skal utnyttes best mulig (Ny plan)
- Handlingsplan for bedre luftkvalitet (Revideres)
- Strategi for sirkulær økonomi; mer gjenbruk, reparasjon, oppussing/forbedring og materialgjenvinning (Ny plan)
- Kulturminnemelding (Revideres)
- Strategi for grønne tak og fasader (Ny plan)
- Handlingsplan for bevaring av biologisk mangfold (Ny plan)
- Handlingsplan mot plastforurensning i Oslofjorden (Rulleres)

Planer som foreslås under *En varmere by*:

- Barnehagebehovsplan (Ny plan)
- Skolebehovsplan (Rulleres)
- Strategi for å rekruttere og beholde kvalifiserte lærere (Ny plan)
- Strategi for kompetanse og rekruttering i Oslobarnehagen (Vurderes)
- Plan for teknologi for læring (Rulleres)
- Plan for styrking av barnevernet (Ny plan)
- Behovsplan for idrett og friluftsliv (Rulleres)

- Folkehelseplanen (Rulleres)
- Boligbehovsplanen; danner grunnlag for fremskaffelsen av kommunale boliger. (Rulleres)
- Handlingsplan for voldsforebygging i skolen (Ny plan)
- SaLTo handlingsprogram 2017–2020 – kriminalitets- og rusforebygging blant barn og unge i Oslo (Rulleres)
- SaLTohandlingsplan 2018–2021 – mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme i Oslo (Rulleres)
- Handlingsplan mot hatefulle ytringer, islamofobi og andre former for religionsforfølgelse (Ny plan)
- Handlingsplan for å styrke rekrutteringen av ledere, ansatte og styremedlemmer med minoritetsbakgrunn (Ny plan)
- Rekrutterings- og kompetansestrategi i helse- og omsorgstjenestene (Ny plan)
- Helhetlig plan for rehabilitering (Vurderes)
- Strategisk boligplan for eldre med hjelpebehov (Rulleres)
- Demensplan for Oslo (Rulleres)
- Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse (Rulleres)
- Prinsipper for universell utforming (Rulleres)
- Strategi for å fremme bærekraftig mat; hvordan kommunen kan legge til rette for et mer plantebasert kosthold. (Ny plan)

Planer som foreslås under *En mer skapende by*:

- Strategi for forskning, utvikling og innovasjon (Ny plan)
- Strategi for utvikling av Oslo som et bærekraftig reisemål (Ny plan)
- Handlingsplan for gatekunst (Rulleres)
- Bibliotekplan for Oslo (Rulleres)
- Digitaliseringsstrategi; fokus på brukervennlighet (Ny plan)
- Informasjonssikkerhetsstrategi (Vurderes)
- Alkoholpolitisk handlingsplan 2020-2024 (Ny plan)

Planer som foreslås under *En by med plass til alle*:

- Ny arealdel til kommuneplanen (Ny plan)
- Høyhusstrategien (Revideres)
- Småhusplanen (Revideres)
- Kommunalt risikobilde (Rulleres)

Spørsmål til SUR:

- Hva tenker SUR om utfordringene og fokusområdene som er beskrevet?

- Er det andre fokusområder byrådet bør ha de neste fire årene?
- Har SUR innspill til andre sentrale plan- eller kunnskapsbehov som bør inkluderes i planstrategien?

Vedlegg 3: Sak 20

Utkast til hørings svar fra nettverk for fylkesungdomsråd

NOU 2019:25 Med rett til å mestre

Ungdommen trenger å bli gode og reflekterte mennesker. Livet skal by på ulike utfordringer og fokuset på egen og andres psykiske helse er viktigere enn noen gang. Evnen til å samarbeide med andre er essensielt.

Skolen er en viktig arena for læring og bør ta ansvar for å legge rette for det enkelte individ. Det er viktig at denne reformen tar til seg at alle har en rett til å mestre videregående opplæring. I tillegg skal hver enkelt kunne gjennomføre med en reell sluttkompetanse, slik at de blir kvalifisert for videre utdanning, arbeidsliv og aktiv samfunnsdeltakelse. Mange elever starter i videregående opplæring med et svakt faglig grunnlag uansett bakgrunn, og står i fare for å ikke gjennomføre opplæringen. Liedutvalget foreslår flere tiltak som skal hjelpe elevene til å mestre opplæringen.

Dette er noe av det største som er gjort i forhold til rettigheter i den norske videregående opplæringen siden den forrige reformen i 1994. "Med rett til å mestre" engasjerer en hel befolkning, særlig ungdommen. Dette er Norges fylkesungdomsråd sitt felles svar på høringen til "Med rett til å mestre".

Kapittel 2

Kommentar til forslag 1: *Dagens rett utvides til en rett til fullføring med studie- eller yrkeskompetanse.*

- Veldig positivt - De som dropper ut av veldig mange forskjellige grunner har nå flere sjanser. - Om videregående ikke passer for en person når systemet mener man skal gå der har ikke «toget gått».

Kommentar til forslag 2 og 3: *Videregående opplæring skal gjennomgående være basert på kvalifikasjoner, det vil si at den enkelte skal få et tilbud som vedkommende er kvalifisert for. «Kvalifisert for» betyr at den enkelte har et tilstrekkelig grunnlag for å mestre den opplæringen som vedkommende får. Utformingen av tilbudet må være tilpasset at*

elevene/lærlingene har ulike forutsetninger. Noen trenger lenger tid, noen trenger kortere tid for å nå det nødvendige kvalifikasjonsnivået.

- Frykter at dette kan medvirke til større sosiale forskjeller og virker ekskluderende.

Kapittel 3

Kommentar til forslag 11: *Det skal tilbys obligatoriske innføringsfag i norsk, engelsk og matematikk for elever som trenger dette.*

Språkopplæring i norsk skal være integrert i dette tilbudet.

- Liedutvalget mener at man allerede ved inntaket til Vg1 skal vurdere elevenes faglige forutsetninger. Uten faglige forutsetninger vil elevene i mange tilfeller delta i videregående opplæring med svært lite faglig utbytte. Strukturen må ta hensyn til at vi har elever som begynner i videregående opplæring uten å ha med seg de nødvendige forkunnskapene etter grunnskolen.
- Hva skjer med pensum som man eventuelt mistet mens man tok innføringsfag? Skal man ha egne klasser for de som har mistet noen fag?

Kommentar til forslag 12: *Strukturen innrettes etter kvalifikasjoner basert på at elevene og lærlingene går i ulik takt; herunder må den enkelte ha bestått de fagene som kvalifiserer for neste nivå.*

- Hva menes?

Kommentar til forslag 13: *De som ikke består fag, har rett til ny opplæring i faget. Det gjelder også etter avsluttet opplæring etter den normerte tiden på 3 år.*

- Hva menes?

Kommentar til forslag 19: *Skoleåret deles inn i terminer.*

- Vi ser både positive og negative sider ved det, og begge sider burde drøftes. Det kan være positivt med en sånn ordning for eldre elever, som trenger å fokusere på færre ting samtidig og det kan være enklere å lære fagene godt. Samtidig kan det være vanskelig å lære seg fagene skikkelig. Tror mange kommer til å misbruke, og lære dårligere av det. Når man har kortere tid til sluttvurdering, kan mange pugge mye i stedet for å faktisk lære og forstå. Det er også en ulempe med eksamen, hvis man har eksamen på våren, men har avsluttet et fag på høsten.

Kommentar til forslag 20 og 21: Elevene får opplæring i et mindre antall fag i hver termin. Fag som i dag strekker seg over mer enn ett år, deles inn i mindre enheter med sluttvurdering.

- Individuelt hva den enkelte elev synes fungerer best. Hvordan er det tenkt med eksamen? Skal det gjennomføres eksamen høst og vår? Eller bare vår selv om faget er avsluttet før jul.

Kommentar til forslag 22: Opplæringsloven § 8-2 endres for videregående opplæring, slik at elever som får opplæring i innføringsfag, kan få opplæring i egne grupper tilpasset deres mestringsnivå og det tempoet de trenger.

- Støtter forslaget, men viktig å huske på at det ikke blir økt skille mellom elevens faglige nivå.

Kommentar til forslag 24: Grunnskolekarakterer er bestemmende for om elever skal ha innføringsfag. Innføringsfaget skal vurderes av faglæreren etter kriterier for bestått / ikke bestått.

- Faglærer bør være den som vurderer om eleven trenger innføringsfag eller ikke. Ikke grunnskolekarakterer.

Kommentar til forslag 25: Kravet til halvårsvurdering med karakter må revurderes. Gjennomgangen av dagens praksis for underveisvurdering med og uten karakter bør også inkludere dagens fortolkning av regelverket.

- Synd om halvtårsvurdering fjernes ettersom at dette er veiledende mot endelig standpunktkarakter.

Kapittel 4

Kommentar til forslag 21: Fag som i dag strekker seg over mer enn ett år, deles inn i mindre enheter med sluttvurdering.

- Forslaget støttes ikke.

Kommentar til forslag 29: Trekkordningen avvikles. Det bestemmes et gitt antall fastsatte eksamener. Det skal være kjent for elevene når de begynner med opplæringen i faget, om faget er eksamensfag, og hvilken eksamensform som gjelder.

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 31: *Elever som får delkompetanse, får utstedt delkompetansebevis.*

- Forslaget støttes dersom forslag 21 blir vedtatt.

Kapittel 5

Kommentar til forslag 35: *Deler av fellesfagene engelsk, norsk og matematikk programrettes fra Vg2.*

- Da bør det bli nasjonale retningslinjer. Legge vekt på at alle har den grunnleggende kunnskapen til å kunne gå videre på studier, eller oppfylle studienes krav som eks. Politihøgskolens krav om 4 i norsk.

Kommentar til forslag 36: *Timeantallet i norsk reduseres noe.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 39: *Timetallet i engelsk økes.*

- SUR er svært positive til at det er foreslått en økning av timetallet i engelskundervisningen.

Kommentar til forslag 40: *Timetallet i fremmedspråk reduseres.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 41: *Kravet om at elever som ikke har hatt fremmedspråk i grunnskolen, må ha opplæring i faget over 3 år i videregående opplæring, fjernes.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 42: *Matematikk 2P fjernes.*

- Vil faget bli erstattet av noe lignende som bygger på 1P faget?

Kommentar til forslag 44: *Timeantallet i kroppsøving økes.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 45: *Dagens ordning med tilleggspoeng i videregående opplæring bortfaller.*

- SUR er skeptiske til å fjerne poengordningen i real- og språkfagene, for disse fungerer som en ekstra motivasjon for å velge disse fagene.

Kommentar til forslag 48: *Elever som har valgt et programfag, skal ikke ha det parallelle fellesfaget.*

- Hvilke konsekvenser får det?

Kapittel 6

Kommentar til forslag 54: *Fellesfagene gjennomgås med tanke på hvilken plassering og hvilket omfang de skal ha i det enkelte utdanningsprogrammet.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 65: *Formålet med yrkesfaglig fordypning må bli tydeligere.*

- Forslaget støttes.

Kommentar til forslag 70, 71 og 72: *Fylkeskommunen må tilby kvalifiseringstiltak til elever som ikke finner læreplass. Slike tiltak må defineres nasjonalt og bli obligatorisk for fylkeskommunen å tilby. Fylkeskommunen får et større oppfølgingsansvar for lærlinger, og Fylkeskommunene skal sette av personalressurser for at skolene skal følge elevene over i læretiden. En slik ressurs kan også ta et ansvar for å bistå elever som sliter med å finne en læreplass.*

- Stiller oss veldig positive til disse forslagene.

Kommentar til forslag 73: *Lærlinger som står i fare for ikke å gjennomføre opplæringen eller stryke på fagprøven, må motta målrettet støtte fra fylkeskommunene, for eksempel gjennom mentorordninger.*

- Forslaget støttes.

Kapittel 7

Kommentar til forslag 77: *Elevene på påbygging til generell studiekompetanse skal få bedre tid til opplæringen, og tiden for tilbudet vurderes utvidet til 1 ½ eller 2 år.*

- Forslaget støttes ikke.

Kommentar til forslag 79: *Retten til påbygging til generell studiekompetanse etter Vg2 fjernes, men retten til påbygging etter Vg3 skal bestå.*

- Redd for at dette vil gjøre så færre velger et yrkesfaglig utdanningsløp.

Kommentar til forslag 80: *Man går bort fra dagens ordning med kryssløp fra Vg1 studiespesialisering til Vg2 yrkesfag.*

- En reell konsekvens at elever dropper ut.

Kapittel 8

Kommentar til kapittel 8:

Fylkesungdomsrådene stiller seg positiv til forslagene i kapittel 8, så lenge det ikke står i veien for ungdommene som i utgangspunktet skal gjennomføre den videregående opplæring.

Kapittel 9

Kommentar til forslag 96: *Kompetansekrav til lærere på videregående nivå vurderes utvidet.*

- Forslaget støttes.

Forslag 102: *Det utvikles nettverk og faste strukturer for samarbeid mellom videregående skoler, regionale høyere utdanningsinstitusjoner og andre kompetansemiljøer, herunder lokalt arbeidsliv.*

- Positive til forslaget.

Kommentar til forslag 103: *Det settes i gang forskning som belyser hva karakterer og utdanningsbakgrunn fra videregående skole betyr for å lykkes i høyere utdanning.*

- Forslaget støttes.

Vedlegg 3: Sak 21

Utkast til hørings svar fra nettverk for fylkesungdomsråd

NOU 2019:23 Ny opplæringslov

Skole er noe av det viktigste for å forme fremtidens samfunnsborgere. Ny opplæringslov har derfor stor påvirkning på hvordan fremtidige elever og lærlinger opplever sin skolegang og hvilket utgangspunkt de for til senere liv.

Skolen skal danne grunnmuren for hva og hvordan fremtidens elever skal lære. De erfaringene man gjør seg på skolen, tar man ofte med seg gjennom hele livet. Opplæringsløpet byr på mer enn kun kunnskap på målene i læreplanen, fordi det også byr på muligheter til å danne vennskap, bli kjent med seg selv og forme hver enkelt elev. Denne høringen er et viktig steg i å revidere den norske skolen, som går under opplæringsloven fra 1998.

Innspill til ny opplæringslov:

- §2-2
 - Retten til elevråd, eller en annen form for godt organisert elevdemokrati, må være lovfestet. Dette må gjøres for ivareta elevenes rett til å høres.
 - Det bør defineres enkelte faste rammer som elevrådene kan ta utgangspunkt i når de skal dannes.
 - Under tredje avsnitt, støtter opplæringslovsutvalgets vurdering om å lovfeste en hjemmel til å pålegge hjemmearbeid.
 - Legge til følgende tilleggstekst: «heimearbeidet må vere av ein slik karakter at ho kan gjerast utan hjelp frå vaksne.»

- “Fylkeskommunen skal rekruttere lærebedrifter med sikte på å gi alle kvalifiserte søkjarar til- bod om læreplass i bedrift.”. Dette er ikke godt nok, utfordre fylkeskommunene til å ta på seg større ansvar.
- §2-6
 - Viktig å informere elevene om sine rettigheter når det kommer til elevdemokrati og skoleregler.
- § 6-9 og § 17-7 andre avsnitt
 - Foreslår at alle ungdommer gis rett til opplæring frem til faktisk utreisedato, slik unngår fylkeskommunen å forholde seg til oppholdsstatus.
- §7-1 første avsnitt
 - Foreslår at alle elever skal ha opplæring i sitt hovedmål, og at eleven selv kan bestemme om den ønsker opplæring i sitt sidemål.
- Fleksibilitet i fag- og timefordeling må ikke føre til kvalitetsforskjeller på utdanning fra sted til sted.
- Fleksibilitet i fag- og timefordeling må ikke gå utover tilbudet om UDV- og seksualundervisning.
- Lærernormen må bestå.
- Forslaget må tydeliggjøre hvor grensene går for læreres bruk av makt. Lærere skal kun gripe inn når det er absolutt nødvendig.
- Elever må gis muligheten til å dokumentere hendelser der lærere har brukt makt, og de bør tilbys hjelp av en nøytral tredjepart.
- Det er bra å skjerpe kravene til vikarer. Ulike krav til ulike vikarer er også en løsning.
- Det må være en plan for hva som skal skje i timer der man mot formodning ikke får på plass en vikar.
- Det er bra å utvide voksnes rett til å kunne ta videregående opplæring, men det må ikke gå utover ungdoms rett til videregående.

- Opplæringsloven må legge til rette for et bedre tilbud for psykisk helsehjelp for elever, samt for en styrking av skolehelsetjenesten.
- Positivt med mulighet for utvidet fjernundervisning.
- Støtter at det skal tilrettelegges for samisk undervisning i kommuner hvor tre eller flere elever ønsker dette.